

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

IZHAJA KOT MESEČNIK V DVOJNIH ŠTEVILKAH IN VELJA ZA CELO LETO
Z GLASBENO PRILOGO VRED 30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR, ZA AVSTRIJO 40.000
KRON, ZA AMERIKO 1 DOLAR

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: MIKLOŠIČEVA CESTA 7

VSEBINA.

Članki:

M. Bajuk: † Anton Foerster.
M. Bajuk: Po pelletnici.
Ivan Primožič: Moč glasbe.

Vestnik P. Z.:

Iz odborove seje. — Zahvala. — Iz uredništva. — Iz upravnishva.

Iz naših okrožij:

Pelletnica P. Z. — Pevska okrožna prireditel v Kamniku. — Ljubljansko okrožje.

Nove skladbe:

V. Vodopivec: Kraljici Svetogorski. — Al. May: Ave Jezus. — Al. May: Vzdihi po Materi. — Ant. Jobst: Šest cerkvenih pesmi. — Ant. Dolinar: Godbene in pevske točke k Pečjakovi pravljčni igri Kraljična z mrtvim srcem. — Dr. Fr. Kimovec: Oče naš. — „Das Lied der Völker“. — Ant. Jobst: Slava sv. križu. — Guido Adler: Handbuch der Musikgeschichte.

Iz glasbenih listov:

„Cerkv. Glasbenik“. — „Cecilija“. — „Naš čolnič“. — „Tamburaš“. — „Jugosl. Muzičar“. — „Zbori“.

Razne vesti.

Glasbene priloge:

1. E. Hochreiter: Medved z medom. — 2. Al. Mihelčič: Godovna pesem. — 3. V. Vodopivec: En pušel'c b' mu nar'dila. — 4. Vas. Mirk: Pradedom.

SPOROČILO UPRAVE.

Po priloženi položnici naj cenj. naročniki takoj nakažejo naročnino za l. 1926. „Pevec“ se mora vzdrževati z itak malo naročnino, zato moramo brezpogojno zahtevati, da cenj. naročniki takoj pošljejo dotični znesek, vsaj deloma, ako jim res ni mogoče utrpeti cele vsote naenkrat. Višina naročnine je navedena na ovitku lista pod naslovom.

Naročniki naj nam vsako spremembo v naslovu takoj naznanijo, da ne bo zmešnjav in nepotrebnih pritožb. Isto velja za naročnike, v kojih naslovu se nahaja morda kaka napaka.

Prihodnja številka: 7.-8. izide koncem julija.

Zvonove

iz jeklene litine z lepo donečim in močnim
glasom izdeluje

Kranjska industrijska družba
na Jesenicah

Posamezni zvonovi, dvo-, tro- in četvero-
zvonila, harmonično ali melodično uglašena,
v teži 150—6000 kg.

Zvonovi se prevzamejo po preizkušnji v tovarni. — Reference pri družbi na vpogled. — Cene izredno ugodne. — Zahtevajte ponudbo. — Družba je dobavila že preko 2000 zvonov.

† ANTON FOERSTER.

M. Bajuk.

Dne 17. aprila 1926 je umrl v Novem mestu glasbenik velikan **Anton Foerster**. Izrednim duhovom je usojena navadno visoka starost. Genialni Foerster je doživel skoro 89 let. Rojen je bil 20. dec. 1837 v Osenicah na Češkem in je prišel k nam na jug na svojo prvo samostojno službo, ko je prevzel l. 1865. mesto organista in pevovodja v stolnici v Senju. Čez dve leti že (1867) pa je prišel v Ljubljano, kjer je prevzel petje v Čitalnici in vodstvo opere, l. 1868. pa orglanje v stolnici in bil ravnatelj stolnega kora nepretrgoma do l. 1909., torej 41 let. Foerster je v zgodovini naše glasbene, posebno pevske umetnosti najmarkantnejša osebnost. Podrobno študijo bomo objavili v prihodnjih številkah, za danes se oddolžimo njegovemu spominu le z nekaterimi splošnimi mislimi.

Foerster je naš največji glasbenik. Naš je bil. Rojen sicer na Češkem se je vživel v naše razmere, ko je prišel k nam, tako globoko, da je znal dati svojim pesmam bolj slovenski, izrazito domač značaj, kot malokteri rojeni Slovenec. Kako hitro je dobil stik z našo starejšo cerkveno umetno in ljudsko pesmijo! Kako brž se je poglobil v našo narodno pesem! Kako jo je do dna spoznal! Kako jo je cenil! Njegova klavirska šola je prepletena vsa s slov. nar. pesmami. V »Cerkv. Glasbeniku«, ki ga je sam ustanovil, je nebroj harmoniziranih starih in najstarejših slov. cerkvenih pesmi. S svojim bistrim očesom je predobro zapazil, da bi bilo zlo, če bi zazijala med ljudstvom in novo pesmijo, ki jo je baš on začel, zev. Narodna (svetna in cerkvena) pesem mora tvoriti vez, biti mora nekak most, ustvarjen za prehod k novemu, popolnejšemu. Njegova opera »Gorenjski slavček« govori o tem principu najjasneje. Zato ga smemo šteti z vso pravico med naše skladatelje.

Foerster je naš najplodovitejši skladatelj! Njegovih skladb sploh ni mogoče na en mah prešteti. Ker je bil ravnatelj kora, zvezan torej s cerkveno glasbo, leži težišče njegovega ustvarjajočega duha seve v cerkveni glasbi. Tu je zložil nebroj mašnih, Marijinih, svetniških, evharističnih pesmi, prilagodic, nekaj lat. maš, razne cerkvene pesmi (grad. in off. za celo leto, nekaj črnih maš, več »Te Deum« itd. itd.). Kdo bi se vsega spomnil? Pri tem pa ni zanemarjal svetnega petja. Tudi na tem polju je, če ne daleč presegal vse naše produktivne muzike, pa jih je vsaj dohajal in dosegal.

Foerster je naš najboljši klasik: neoporečna, popolna forma, ki ne dovoli premakniti niti note, je lastna vsem njegovim skladbam, tudi manjšim, preprostim. In ta izklesana oblika ima vedno svojo globoko zajeto vsebinsko misel, ki ni nikdar plitka. V njegovih skladbah bi zastonj iskal mest, ki so pisana v zadregi, slučajno, vse je skrupulozno točno izmerjeno, neizpodbitno, klasično.

Foerster je koristil naši glasbi zlasti s tem, da je razmahnil njen ozki krog. On je prvi napeljal k nam tok svetovne glasbe in ponesel našo pesem vun v svet. Imeli smo svojo pesem, a to, samo to borno pesmico smo žgoletli po čitalnicah, po šolah, po prireditvah. Bili smo

majhni, utesnjeni, politične in narodne razmere nam niso dopuščale nikakega razmaha. Slov. pevska umetnost je komaj vegetirala. Prišel je Foerster, ki je na mah oplodil naše njive, ki je na mah pripeljal v naše gaje toplih solnčnih žarkov, on je znal z dotokom svetovne pevske umetnosti našo pesem tako povzdigniti, oplemeniti in razširiti, da ni pri tem niti najmanj trpela nje domača pristnost.

Foerster je bil naš največji pevski organizator, apostol in oznanjevalec naših idej, pravi ustanovitelj Pevske zveze. Mi ga v tem posebno čislamo. — Prišel je v skrajno neredne in nerodne razmere. Začel je brez pomisleka, z jasnimi cilji, nič v dvomu o sredstvih. Kljub neizmernim težavam, ki bi jim bilo klonilo glavo devetindevetdeset od sto, je prodiral, prodiral počasi, a gotovo in smoteno. One težave je zmogel premagati samo vemož kot je bil Foerster. Kor za korom se je pridružil njegovim »novotarijam«, mož za možem uravnal svojo pot za njim. Korak za korakom je pridobival srca. Osnovel je orglarsko šolo in vzgajal tam organiste v novih idejah. Ti apostoli njegovi so šli dobro podkovani, navdušeni med ljudstvo in širili njegovo delo. Lepa pesem je izpodrinila nevredno staro šaro, po Slovenskem so se začeli učiti lepega petja, Foersterjev veleduh, njegov genij je zmagal in zrahljal zemljo, njegovi učenci so sejali in vzraslo je to, kar mi sedaj pod okriljem Pevske zveze obdelujemo.

Nepozabni Foerster je to veliko idejno delo začel, zasnovo in pripravo vse razmere, ki omogočajo nam naše delo. Zato ga je Pevska zveza po vsej pravici volila za svojega prvega častnega člana in ga po pravici časti kot svojega deda in apostola. Foersterjevemu spominu večna slava!

PO PETLETNICI.

Marko Bajuk.

Petletnica je za nami. Pregledali smo zgodovinsko knjigo petletnega dela, pretehtali sredstva, pregledali težave, premerili daljo nazaj, ugotovili uspeh in sedaj: pogled naprej! Brez oddiha, z novo silo, z novim navdušenjem naprej k ciljem.

Kdor je živel z nami, kdor je videl naše prve nastope pred petimi leti, plahe, boječe, neokretne, kdor je preživel pet let z nami in opazoval naše delo in videl zadnjo prireditev, je moral brez pridržka priznati lep korak navzgor. Naši pevci so danes povsem na jasnem o naših ciljih, naše pevke prav dobro vedo, kam jih hočemo popeljati, naši zbori so prišli in se v združenih skupinah orjaško pokazali, da so neizprosni naši bojovníki za naše cilje, ki se ne ustrašijo nobenih žrtev na poti k ciljem. A pot je še dolga. V novem petletju bo treba začrtati novo pot navzgor in poiskati novih sredstev...

Naša pevska umetnost je krenila na nova pota. Naši neizčrpní skladatelji ustvarjajo od dne do dne nove stvari, ki zahtevajo novih moči, ki zahtevajo od pevcev vedno več. Jedro nove naše pesmi je položeno večkrat v trdo lupino in le vztrajno delo in krepka volja podprta s strokovnim znanjem in glasovno izvežbanostjo more do jedra. Danes je postalo petje pri nas že čista umetnost in ne zadošča več samo zunanja, navidezna pevska oprema, treba je globlje notranje priprave. To nas nujno sili k teoretskemu pouku in predpripravi. Te predpriprave pa zadevajo i pevovodje i pevce. V naslednjem petletju bo torej nujno potreba obrniti pozornost na izpopolnitev pevovodij in pevcev. Naša orglarska šola je — smemo reči

— vzorno urejena. Nje gojenci jo zapuščajo prav dobro pripravljeni. A nemogoče je misliti, da bi zadoščala 3 ali 4 leta šole za celo življenje. Ta leta dajo pač prav dobro podlago za nadaljnjo samoizobrazbo. Mladi absolventi dobe nujno strokovno spretnost in smernice, kako naj se izpopolnjujejo v življenju sami.

Pevska zveza je letos začela, pa bo tudi nadaljevala s pevske tečajne poti. Ti tečaji so zaenkrat samo dvodnevni. Služijo deloma organizacijskim, deloma splošnim strokovnim namenom. Ko bomo obšli vso deželo s temi, bo treba misliti na večdnevne tečaje s specialnim podrobnim strokovnim dnevnim redom, ki bo služil umetniški in estetski poglobitvi. Pa bo treba skrbeti tudi za sredstva v ta namen. Nujno pa je, da se ti tečaji izvrše programatično povsod. To je ena stran programa.

Naše pevce bo treba teoretično dvigniti na ono višino pevske izobrazbe, da bodo razumeli vse, kar srečajo v pesmi in da bodo zmožni tudi sami si razvozlati vsaj navadne pesmi. Petje po notah z gotovo ritmično in intonačno spretnostjo mora postati lastno vsaki pevki in vsakemu pevcu. Soglasje v zboru, agogika i. dr. bo stvar pevovodje. V teoretski pevski izobrazbi pevec naj bo zaenkrat težišče našega dela. K temu pevskega pouku treba pritegniti tudi naraščaj. O podrobnosti izvedbi tega programa bo odbor sklepal, ko dobi tozadevnih informacij od zborovodij.

Naraščaja nikakor ne smemo zanemariti in prezreti. (Primerjaj današnji tozadevni članek!) V mladosti že je treba cepiti ljubezen do petja pa tudi vse one lastnosti privzgojiti mladini, ki jih pozneje pri zborovem petju nujno potrebuje. Z eno besedo: naraščajniki naj prinesejo v zbor s seboj poleg teoretskega znanja tudi popolno pevske disciplino!

Našim zborom so k napredku veliko pomogle skupne prireditve, ki bodo morale biti bolj pogoste. Na velikopotezne prireditve s širokim programom, ki stanejo preveč žrtev, daljno pot itd. ne mislim, pač pa bo treba organizirati skupne prireditve dveh, ali štirih zborov, ki so medseboj oddaljeni okroglo uro hoda. To pa ni nikaka težava, to se opravi brez posebnih žrtev, brez posebnega napora, peš. To morda v zimski sezoni; poleti pa se jih lahko strne v okrožno prireditev večjega obsega tudi več, čeprav ima ta ali oni malo daljšo pot. Enkrat se vrši tu, drugič tam, pa se žrtve izenačijo.

In slednjič bo treba gledati na to, da pomoremo svojim idejam tudi tam, kjer nas še nočejo ali ne morejo razumeti. Ljudem, ki zavirajo pevce in jih niti enkrat v letu nočejo odvezati dolžnosti na domačem koru, da bi se mogli udeležiti skupne pevske slavnosti, takim ljudem bo treba dopovedati, da služi vse to napredku petja in da ima od tega napredka največ dobička cerkveno petje, ki je vsak teden najmanj enkrat na vrsti, med tem ko poje zbor svetne pesmi komaj dvakrat, trikrat v letu. Te ovire bo treba odstraniti na vsak način in za vsako ceno.

Vsled pomanjkanja delavcev je naša notranja organizacija še pre-rahla, dovršena le na pol. Drugo polovico moramo izvršiti v novem petletju. Bogate izkušnje, ki smo si jih nabrali v preteklosti nam bodo olajšale in omogočile to delo, da bodo vsi zbori po slovenskem ob desetletnici ena sama družina, ki se bo zavedala svoje skupnosti in nerazdružljivega sorodstva.

Koliko poti se nam odpira pri pogledu naprej! Kaj bomo dosegli do desetletnice? Mislimo na obračun ob desetletnici, mislimo na naše prelepe cilje, ki so vredni vsakih žrtev — lažje bo delo, krajša bo pot in — neizogiben uspeh. Za te uspehe: vsi na delo!

Angel ljubezni je stopil pred Boga in ga prosil: »Oče, daj ljudem boljši govor, ker imajo samo besede, kadar hočejo pokazati ljubezen, radost in žalost.« »Dal sem jim solze«, odvrne Bog, »sladke solze veselja — ljubezni, grenke solze žalosti.«

Angel ljubezni pa je dalje govoril in dejal: »Solza ne naznanja vsega, kar leži v čutečem srcu človekovem. Oče, daj jim boljši govor! Kadar hoče njih srce povedati, kako občutijo želje po prihodnjem, kako se jim izgublja jutranja zarja minule mladosti, kako se jim blesti večerni žar prihodnjega življenja, kako jim opaja srca žarko solnce mlade ljubezni — kako jih teži izguba dragih...«

Zdaj začuje nebeški Oče vilo petja in godbe. Namigne ji in ji reče: »Pojdi med ljudi in jih uči svojega govora!« In takrat je stopila modrica glasbe na svet in učila ljudi po svoje. Od takrat zna govoriti človeško srce. — Godba in petje sta govor človeškega srca.

Glasba je stara kot človeški rod. Sprva seveda niso poznali ljudje drugega kot ritem. (Saj pravijo, da tolčejo celo opice z nekim sadom po drevesih in jim baje to ugaja.) Že iz l. 4975. pred Kr. r. imamo sliko, izkopano pri Gize, ki predstavlja pogrebno svečanost. Med pevci in plesalci je tudi klečeč mladenič, ki drži v rokah harfo na osem strun.

Vsi stari narodi, osobito pa Grki, so se mnogo bavili z glasbo, jo visoko čislali ter skrbno negovali. Glasbeno vzgojo so posebno cenili. Plato in Aristotel poudarjata vpliv glasbe na človeška čustva, čeprav je bila glasba takrat šele v povojih. Saj so poznali le enoglasno melodijo in ritem.

Po grški mitologiji je Apolon izumil liro in junak Herkul jo je že mojstrsko obvladal.

Iz sv. pisma nam je znano, da se niti kralj David ni sramoval prepevati in pozivati tudi druge k petju. Cantate Deo — kolikokrat se ponavlja ta poziv v psalmih! Kristus je pel pri zadnji večerji. Sv. pismo pravi: In ko so odpeli hvalni spev, so odšli na Oljsko goro. (Mat. 26, 30.)

Tudi v srednjem veku so glasbo visoko cenili in ji tudi v šolah odkazovali častno mesto. Ni bila le obligaten predmet na nižje organiziranih šolah, ampak tudi na univerzah. Nihče ni mogel doseči bakalavreata, današnje doktorske časti, če ni napravil tudi izpita iz glasbe. Iz ustanovne listine dunajske univerze iz l. 1365. vemo, da je moralo vsak dan 24 akademikov peti pri sv. maši, 12 pa pri večernicah. Pri večjih slovesnostih pa so morali kot pevci sodelovati tudi rektor in vseučiliščni profesorji.

Kralji in cesarji ter tudi navadni grajščaki so se osebno bavili z glasbo, jo umetno in moralno podpirali ter vzdrževali iz lastnih sredstev na svojih dvorih in gradovih posamezne pevce in cele godbe. Nekateri tudi po več godbo.

Moč glasbe so že v davnih časih spoznali tudi predstavniki raznih verstev ter jo zato upeljali kot dobro učinkujoče sredstvo pri svojih obredih.

Primož Trubar je skušal razširjati protestantizem s pesmijo. V to svrho je napisal najprej katekizem s kratkim navodilom za petje, nato pa izdal v slovenskem jeziku: Ene duhovne peismi l. 1563.

O Slovanih vemo, da so silno ljubili glasbo. Ne bom našteval raznih zgodovinarjev, ki nam o tem poročajo, omenim le Janko Vijanskega (Turkmeister), ki piše v Vodnikovem spomeniku na 251. str.: Prvih dob so že imeli Slovani živo, gibčno fantazijo in že od prvih dob so imeli veliko in posebno ljubezen do petja in godbe, kar je še današnjim Slovanom ostalo.

Peli so o marsikaterih rečeh, kakor: o ljubezni, ženitvi, o prijateljstvu, o piru, o oddaljenih, umrlih ali v boju ostalih znancih itd. Trdina pa piše v Zgodovini slovenskega naroda: Bili so zelo vesel narod, ki je ljubil kratkočasje, radoval se s kupico medice in pod staro, košato lipo gosle in mično petje poslušal.

Guslarji, pevci z gosli na eno struno, so navduševali Srbe v bojih s Turki. Glas gosli in pevčeva beseda sta navduševali narod za krst častni in slobodu zlatnu.

Iz polpretekle dobe poroča kranjski zgodovinar Radics: »Moč glasbe so Slovenci že zdavnaj spoznali in so jo zato z navdušenjem gojili tudi v časih najhujše stiske in najtežjih preizkušenj. Slovenci (das Volk in Krain) radi izražajo svoje občutke s petjem in so zato narodni napevi pogosto umetni ter glasovi, osobito ženski tako lepi, da so dostikrat turisti, začudeni obstali, ko se je oglasil s kora cerkvice zvonki in čisti glas vaške lepoticе (Dorfschöne).«

Kako prijetni so bili pred desetletji zimski večeri po kmečkih hišah, ko so si dekleta pri lahkkih delih (pletanju slamnatih kit, preji, robkanju in ličkanju koruze itd.) krajšale in slajšale delo s prijetnim petjem! Kako hitro in prijetno so potekale ure plevicam! Petje je jemalo moč pripeka-jočemu solncu, da niso čutile potu, ki jim je močil lica in roke. In o mraku se je veselo petje s polja vračajočih fantov in deklet mehko zlivalo s skrivnostnim donenjem večernih zvonov.

Pozimi hiše, poleti polje in gozd polni petja, nedolžnega veselja, polni zadovoljstva, neskajlene, tihe sreče. — Srečni časi!

In danes! Pridušanje, zabavljanje, rjojenje ogabnih kvant, da obliva dostojnega človeka rdečica sramu in si mora tiščati ušesa. Danes, ko je glasba dosegla tako visoko stopnjo v svojem razvoju, stoji množica ljudstva apatično ob strani brez vsakega zanimanja. Kdo je temu kriv? V prvi vrsti materijalistično mišljenje današnje dobe, — v drugi vrsti pa zanemarjanje glasbene odgoje v splošnem, njeno zapostavljanje, zlasti v šoli, cerkvi in društvih.

Materijalizem je usoden za umetnost in občinstvo.

Boljša glasbena dela, se ne proizvajajo, ker jih baje ljudje ne razumejo. In zakaj jih ne razumejo? Ker niso bili k temu vzgojeni.

In vendar kako čudovita je moč glasbe!

Pesem je tolažila, krepila in navduševala prve kristjane - mučenike, da so šli z veseljem na morišče.

Komu ni znan grški Orfej, ki je živel baje v 13. veku pred Kristom? Z godbo in petjem je krotil divje zveri, da so mu bile poslušne. Z godbo je ukrotil svoje rojake, divje Trake, in jim dal postave.

Kadar je hudi duh prišel nad Savla, je vzel David harfo in brenkal, dokler ga ni zapustil.

Špartanec Likurg je poslal pevca Taleta iz Krete v svojo domovino z naročilom, da s petjem nagiba Špartance k edinosti. Potem se je sam vrnil v domovino in jim dal postave.

O slavnem Paganiniju pripovedujejo, da so ga napadli volkovi. Začel je igrati na gosli in niti eden se ga ni dotaknil. Ko so mu tri strune popokale, je godel na četrti, dokler ga niso rešili. Snov je obdelal A. Aškerc v Godčevi baladi.

Pred kratkim je bilo čitati v časopisih o umetniku na vijolini v Ameriki, ki gode levom v njih kletkah. — In znanih je mnogo slučajev, da so

blazni s pomočjo godbe ozdraveli. — V Ameriki se mora učiti godbe vsak kaznjenec. Gotovo ne samo v zabavo. Kakor pri vsaki stvari, znajo praktični Amerikanci tudi tu združiti prijetno s koristnim.

Nadzornik mestnih godb v Londonu K. Armbruster pravi: Devet let že igrajo mestne godbe brezplačno po mestnih parkih, v najpremožnejših in najsiriomašnejših delih mesta. V nekaterih krajih so se spočetka vedli poslušalci tako nesramno, deca in odrasli so tako kričali, da se godba ni niti slišala. V nekaj letih se je spremenilo. Poslušalci so se umirili in izražajo svoje veselje s ploskanjem, če jim skladbe ugajajo. Preje so prihajali umazani in razcapani h koncertom, danes se pa vsakdo potrudi, da se po-kaže v čim lepši obleki.

(Konec prihodnjic.)

VESTNIK P. Z.

Iz odboro-ve seje: Pevski tečaji se bodo vršili v jeseni, ko se vrne predsednik Dolinar, ki je odšel za nekaj časa na Dunaj dovršit svoje študije. — Občni zbor P. Z. bo letos ali na Vrhnikih ali v Logatcu, združen z okrožno prirediteljo koncem avgusta. Natančni spored, čas in kraj sporočimo, ko bo vse podrobno dogovorjeno.

Zahvala. Odbor je razposlal vsem pevovodjem in pevcem (pevkam), ki so pri petletnici sodelovali, sledečo zahvalo:

Petletnica Pevske zveze je za nami. V tistem delu ste se nešteti pevci in neštete pevke zbirali večer za večerom, da se pripravite za časten nastop. V tihi, idealni nesebičnosti ste pevovodje vežbali svoje zборе in omogočili številni skupni nastop s tako lepim uspehom. V plemeniti tekmi ste okrožni pevovodje zgrnili zборе krog sebe in jih ubrali v tako ubrane enote, da ni mogel nihče razbrati iz petja, da to ni en sam stalen zbor. Ta lepa vzajemnost v delu, ta harmonija pri vajah je rodila harmoničen nastop in uspeh, ki je pokazal velik napredek in vredno zaključil prvo petletnico.

Odbor P. Z. čuti prijetno dolžnost, da se za veliko požrtvovalno delo prav iskreno zahvali pevcem in pevkam, ki so prevzeli največ dela na svoje rame. Naša zahvala velja tudi Vam, pevovodje, ki žrtvujete večerne ure v teh težkih razmerah našim ciljem. In ne smemo ostati dolžni zahvale

Vam, okrožnim pevovodjem, ki se niste ustrašili ne truda, ne odgovornosti in ste toliko pripomogli do lepega uspeha svojim okrožjem in P. Z.

Vsem: Bog povrni! Po začetni poti z novim ognjem k novemu delu do novih uspehov! Odbor.

Iz uredništva. Z današnjo številko doposlujemo vsem naročnikom str. 11—14 zadnje glasbene priloge in prosimo, da vložijo to prilogo v štev. 3./4., kjer sta bili strani 11. in 12. zamenjani, kar bi pri petju zelo motilo. — Foersterjev Večerni ave bodo peli s pridom v Cis duru, kjer imajo prožne visoke tenorje. — Prihodnja številka izide koncem julija.

Iz upravnistva. Pesmarica, V. del, je prišla in je dobili broširana po 15 Din pri Zvezi. Tudi zvezek I.—IV. je še na razpolago. Pevci, sezite po pesmaricah, ki so polne lepih biserov za koncertno in privatno uporabo. Oblika pesmaric je prav pripravna. Po tej ceni Vam ne more nuditi nihče nobene knjige s tako bogato vsebino. »Pevčeve« pesmi so prodrle tako v naše zборе, da ni več koncerta, kjer ne bi bile na sporedu njegove pesmi.

Pridobivajte nam novih naročnikov! Vsak naročnik doprinese kamenček k naši stavbi.

Onim, ki še dolgujejo naročnino, smo razposlali opomine. Prosimo, naj jih upoštevajo, ker bi jim sicer morali ustaviti list.

IZ NAŠIH OKROŽIJ.

Petletnica P. Z. Slavnost se je izvršila po določenem redu. Ob 8 so bila vsa okrožja zbrana v določenih prostorih: Kranjsko v dvorani Rokodelskega doma, radovljiško v Akademskem domu, šmartensko in ljubljansko v Unionu, le kamniško je prišlo popoldne ob pol 2 in je imelo vajo v Unionu. Od pol 10—11 se je vršila skupna vaja v Unionu pod vodstvom zveznega pevovodje prof. Bajuka. Pokazalo se je, da je bil čas

za skupno vajo precej prekratek: prvič je dala Gerbičeva pesem »Slovanski brod« moškemu zboru precej dela, drugič je bil pa tudi spored za skupno petje dokaj obširen. Obsegal je 6 mašnih pesmi in 4 za koncert. Ob 11 je bila sv. maša v frančiškanski cerkvi, kjer je prepevalo krog 200 pevk in pevcev pod vodstvom zveznega pevovodje prof. Bajuka. Celotni nastop zbora v cerkvi je bil tudi v vseh malenkostih tako sijajen,

njegov pianissimo tako očarujoč, da so bili vsi poslušalci iznenadeni. Največ je pripomoglo k temu to, ker so pevci vse skladbe obvladali.

Po sv. maši je bilo kratko zborovanje v dvorani Uniona. Otvoril ga je zvezin predsednik Dolinar, spominjal se je v prvi vrsti prejšnji dan umrlega častnega člana A. Foersterja, ki ga z vso pravico moremo imenovati klasika v razvoju slov. glasbe, nadalje pozdravil častna člana P. H. Sattnerja in J. Aljaža, nato poudaril pomen P. Z. in njenega dela na njivi slovenske kulture in še posebej na njivi slov. pesmi. Klical je delavce na ta še neobdelani prostor, poudarjajoč, da narod razume naše delo in da je to pokazal takoj v začetnih zborovanjih, sestankih in prireditvah. Zborovanje so pozdravili podpredsednik Prosvetne zveze prof. Sušnik, predsednik celjskega pevskega okrožja kaplan Lamsbacher, zastopnik goriške Prosvetne zveze akademik Sever. Brzobjavno je poslalo pozdrav pevsko društvo »Maribor«. Neprijetno je dirnilo navzočih zastopnikov raznih naših prosvetnih organizacij. Pevci, ki so iz cele Slovenije prišli pokloniti se svoji osrednji Matici in slov. pevski umetnosti, pevci, ki so z velikimi žrtvami prišli v Ljubljano, da tam pokažejo pred širokim zastopstvom svoje delo in njega uspeh, ti pevci bi bili pač zaslužili malo več razumevanja od strani bratskih organizacij, ki so tudi pri popoldanskem koncertu bile le pičlo zastopane.

Z željo, da bi naši zbori v naslednjem petletju se še tesneje oprijeli lepe pevske umetnosti in se še tesneje združili pod okriljem P. Z. in z vabilom k popoldanskemu koncertu je predsednik zaključil zborovanje.

O koncertu je izšlo izčrpno poročilo v »Slovenecu« (št. 89, z dne 20. aprila 1926). — Koncert je dosegel v splošnem prav lep uspeh, dasi ni bila izbira vseh pesmi za skupni zbor posebno srečna. Pri Gerbičevi »Slovanski brod« so bili posamezni glasovi premalo naučeni, toda vkljub temu so rekli tisti, ki jo natančneje poznajo, da ni mogoče iz nje kaj posebnega napraviti, oziroma, da bi bilo treba temeljite rekonstrukcije, da bi bila porabnejša. Kako da se s Premrlom »Rajem« ni dalo priti do učinka pri tem številnem zboru, mi je samemu uganka. Jaz iščem vzroka v neskladnosti med prav vsakdanjo, skoroda preveč vsakdanjo melodično črto in pa med harmoniko, ki je ravno za to preprostost preveč širokopotezna, tako da slednjič tudi sicer izrazita harmonična linija ne pride prav nič do veljave. Vkljub dobremu izvajanju ni pustila pesem prav nič za seboj, dasiravno sem se je že naprej prav veselil, da jo slišim pri toliškem zboru. Prireditve take vrste pa je treba presojati po svoje. Take prireditve kažejo, kako visoko stoji barometer splošne pevske izobrazbe med narodom, o kateri vemo, s kako težavo jo je ravno v današnjih razmerah mogoče dvigati. Če je »Jutrov«

dopisnik in kritik mislil, da se je s svojimi par vrsticami o tej prireditvi proslavil, potem mu take »nadalinje slave« še veliko želimo. Vsak pameten, resen in dostopni človek pa ve, da moramo pri takih kulturnih zadevah politične spegle odložiti; kdor tega ne zna in ne ume, kaže da je prav majhen človek, ki ima zato najmanj pravice postavljati se v pozo kulturnega in umetnostnega kritika.¹ Kdor zasleduje razne nastope od pričetka snovanja P. Z. do danes, je imel priliko opaziti, kako velik napredek je imel zabeležiti ravno ta nastop. Zeleti je le, da se pevci za to stvar zavzamejo v večjem obsegu kot dosedaj. Veliko društev se je s tem izgovarjalo: Ker celoten zbor ne pride, pa nihče ne pride. Toda ravno to je docela izgrešeno: od malokje je mogoče, da pride cel zbor, dovolj je, da jih pride od vsakega zbora vsaj nekaj, da ti vidijo celoten nastop, uspeh in razvoj in doma agitirajo potem v tem smislu. Pa okrožja niso storila dodobra svoje dolžnosti. Kakšno impozantno število pevcev bi bilo lahko postavilo kamniško okrožje in kakšen uspeh bi bilo lahko doseglo pod vodstvom svojega izbornega pevovodje Primožiča! Tudi nekateri kraji v najbližji okolici Ljubljane bi v tem oziru lahko podali roko kamniškemu okrožju: o pevcih iz št. Vida, Škofje Loke ni bilo nobenega sluha.

Tembolj čast zato onim sto in sto pevcem, ki so došli iz bolj oddaljenih krajev, iz krajev, o katerih se dosedaj z ozirom na društveno delo ni kaj posebnega slišalo, da so tako pripomogli k lepemu uspehu petletnice.

Kljub velikim težavam in zaprekam (birma v zadnjem tednu po ljublj. okolici!), je slavnost petletnice uspela nad vse pričakovanje. Pokazala pa nam, kar je slednjič tudi namen takih prireditev, česa manjka, kje so pege, ki jih bo treba v bodoče odstraniti. Obračun je bil podan jasno, po tem obračunu pa krepko na novo delo!

A. Dolinar.

Pevska okrožna prireditve v Kamniku. Drugi nastop kamniškega pevskega okrožja dne 25. marca v Kamniku je bil časten, pokazal je lep napredek od prvega nastopa v Domžalah (l. 1924.). Samostojno je nastopilo 5 odsekov, pri skupnem petju pa so sodelovali razen teh še pevski odseki s Homca (pevovodja Pavle Jerman), iz Stranj (Fr. Brnot), iz Tunjic (P. Traven) in frančiškanski cerkveni zbor (P. F. Zajec) tako, da je pri skupnih zborih nastopilo precej čez 100 pevk in pevcev. Iz Špitaliča je prišel le organist, ker ni smel od zbora 30 pevk in pevcev po krivdi ene same merodajne osebe nihče priti. Prihodnjič bomo krivca javno ožigosali. Zelo nam je žal, da sta manjkala priznana dobra zbora iz Moravč in Grobelj. Tudi nekaj manjših zborov smo pogrešali, ki so sodelovanje obljubili in

¹ Kdor ni zmožen pozitivnega dela, naj vsaj ne razdira! Op. ur.

vzeli note. Prihodnjič vsi na plan — brez oklevanja!

Zanimiv je bil nastop 3 tamburaških zborov, Dob, Homec in Mekinje, ki so izvajali »Mlade vojake« in »Svibanjsko ružico«. Izvrstno so igrali pod vodstvom učitelja Iv. Primožiča in so zlasti pri »Svibanjski« pazili na lepo prednašanje. Njih nastop je užgal kar se da, dvorana je grmela burnega ploska. Prav bo, če tudi to stran malo poprimemo.

Pevski spored je otvoril odsek iz D o b a. Moški zbor je pogumno zapel Vodopivčev: »Jaz bi rad rdečih rož«, mešani zbor pa Ipavčev: »Pozdrav gorenjski«. Oba zbora je prav spretno vodil kaplan Ambrožič. Zbor razpolaga z dobrimi glasovi — soprani so izvrstni, tenor mehak (poznala se mu je prehlajenost), tudi basi so čedni; ima torej vse pogoje za nadaljnji razvoj in napredek. — Moški zbor iz M e k i n j (pevovodja Iv. Primožič) je ubrano in lepo občuteno prednašal Prelovčev: »Oj Doberdob« in Maroltov: »Oj ta soldaški boben«. Globoko zajeta interpretacija obeh pesmi je pokazala vso njihovo dramatično plastiko in sta vsled tega nad vse učinkovali. Zbor je prav lepo ubran in v celoti lepo zaokrožen. Savinškov sekstet (1 sopran, 2 alta, 1 tenor in 2 basa) je z Adamičev: »Deklece, podaj mi roko« in H. Hoffmeisterovo: »Leži polje ravno« dokazal, da se da tudi z maloštevilnim zborom doseči popoln uspeh, če se pojo skladbe s pravilnim umevanjem in se ne pobirajo samo mrtve note. — Neveljčane je vodil Fer. Novak. Izvajali so moška zbora: Juvančev »Rožmarin« in Mihelčičev »Polje« ter mešana zbora: Adamičev: »Domovini« in Premrllov »V Korotan«. Zastavili so razmeroma precej težko nalogo, ki jo je mešani zbor z izdatnimi in čistimi soprani rešil bolje kot moški zbor, ker je bil sicer izvrstni prvi tenorist močno prehlajen. Peli so prav lepo, tako da smemo pričakovati od njih še krepkega razmaha. — Zadnji je nastopil oklet »Krivček« (pevovodja I. Primožič) s Hajdrihovo »Cerkvico« in Adamičev »Ljubica vstani«. Glasovno izvrstno zaseden je častno zaključil samostojne nastope ter je bila zadnja pesem najboljša izvajana točka vsega sporeda.

Skupni nastopi: Premrllov »Rože za Marijo« (ženski zbor), Gerbičev »Slovanski brod« (moški zbor) in mešani zbori — Premrllov »Raj«, Ferjančičev »Tone solnce« ter Premrllov »Ždravica«, so vse poslušalce kar navdušili. Izvajanje je bilo res izvrstno. Tako je pa mogoče peti po 1urni skupni vaji le, če so pevci prav dobro pripravljeni. Pri »Tone solnce« smo naravnost občudovali krasen cresc. in decresc., pri »Slovanskem brodu« pa smo se divili mogočnim basom (molitev). Alti se na splošno niso mogli prav uveljaviti.

Če bi ne nagajala splošna prehlajenost in obratovanje v smodnišnici, kar je zadržalo mnogo pevk in pevcev, bi bil nastop gotovo še mogočnejši. Vendar je uspeh daleč

nadkrilil vse pričakovanje. Ljubezen do lepe pesmi in mala radovednost je prenapolnila dvorano do zadnjega kotička (le od Pevske zveze nismo videli nikogar): od srezkega glavarja, poveljnika smodnišnice, dekana, pa tja do radovedne mladine je bilo vse zbrano pri koncertu, kar je le dobilo mesta. In vse je bilo soglasno v prekipevaajočem navdušenju za lepo pesem. Pevke, pevci, pevovodje in vi, voditelji, kaj hočete lepšega plačila za svoj trud! To naj Vas navdušuje za nadaljnje delo, to Vam vliva novega navdušenja: Tisti, ki ste sedaj boječe gledali svoje tovariše v boju za lepo stvar, nič ne dvomite, nič se ne plašite, krepko stopite v njih krog. V skupnem delu je moč, čim večja moč, tem večji uspeh. V Ljubljani ob petletnici ne sme manjkati nihče.

Ljubljansko okrožje. Pri prosvetnem dnevu v St. Vidu dne 16. maja je sodelovalo tudi ljubljansko okrožje P. Z. ter s tem po svoje pripomoglo k lepemu uspehu cele slavnosti. Že predpoldan se je zbralo veliko pevcev, ki so v mešanem zboru pod vodstvom g. Slabeta ml. prepevali pri slovesni sv. maši. V St. Vidu najbrž že kmalu niso imeli tako mogočnega zbora na koru. — Na grobovih je moški zbor zapel v spomin pokojnemu Blažu Potočniku žalostinko; pri blagoslovljenju »Doma« pa Foersterjevo kantato »Ako gospod ne zida hiše«. Popoldne pa se je vršil koncert, pri katerem so najprej nastopili posamezni pevski odseki, ki so se nazadnje združili v mogočen zbor. Najprej nekoliko splošnih misli h koncertu. Bili smo v resnici prijetno iznenadeni. Veliko poslušalcev je izjavilo, da tako lepega nastopa niso pričakovali. Treba jim je v celim obsegu pritrditi. Čeprav je prireditev ob petletnici P. Z. v »Unionu« po splošni sodbi bila prav dobra (tako, da nima prav »Jutro«, ki trdi, da je nastopila masa nemuzikaličnih ljudi¹). Zato nas je vendar zelo zanimalo, kaj bo napravil vsak zbor zase. Bili smo prijetno iznenajeni. Prvotno je bil koncert nameravan na prostem. A na srečo nas je dež pregnal v dvorano. Najprej je nastopil društveni zbor z Ježice pod vodstvom g. Novaka. Kljub temu, da vodi pevovodja zbor šele dva ali tri tedne, že lahko pokaže na lepe uspehe. Najprej so zapeli E. Adamičev »Večer«. Dinamika je bila zelo dobra, glasovi ubrani, prednašanje mehko, kot ga že zahteva pesem sama. Alt je na nekaterih mestih preveč tremuliral. Na drugem mestu so zapeli »Barčič« istega skladatelja. Kar veseli smo je bili. Zlasti so pazili na dobre glasovne nastavke. Nekatere samoglasnike so morda premalo čisto izrekli (»o« v »zajokala« je šel bolj na »a«). Zbor je napravil zelo dober vtis. Drugi je nastopil zbor iz D. M. v Polju, ki je razmeroma številen in ga vodi g. Učakar. Zapeli so Kokošarjevo

¹ Kdor ni še sam dokazal, da je muzikaličen, ne more očitati drugim nemuzikalčnosti. — Op. ur.

»Domovini« in Laharnarjevo »Mladosti ni«. Na splošno je bilo prednašanje premalo izrazito, preveč enakomerno. Pevovodja se je potrudil, a pevci so malo pazili nanj. Na nekaterih krepkejših mestih so se pa le razživel. Pevci naj bolj pazijo na dirigenta, pa bodo z manjšim trudom dosegli večji uspeh! Dirigent ima dolžnost in pravico to od njih zahtevati. Za njimi je nastopil cerkveni zbor z Ježice (vodi ga g. Mazovnik) s Klemenčičevo »Oj pogledite« in K. Adamičevo »Slanica«. (Mimogrede me je zanimalo, da je imel ta, kakor tudi prejšnji zbor soprane in tenorje na dirigentovi desni strani.) Zbor poje z lahkoto, skoraj z eleganco. Glasovi so prožni, enotno uliti. Pel je agogično, dinamično in intonačno med vsemi najbolje in je pokazal dobro izvežbanost in pevsko disciplino. Vsiljevala se nam je misel, zakaj imajo na Ježici dva zbora? Združeni bi veliko več reprezentirali. Simpatičen je bil nastop moškega zbora iz Šmartna pod Šmarno goro pod vodstvom dirigentinje g. Komarjeve. Že ob nastopu ga je občinstvo živahno pozdravljalo. Pri Mirkovi »Na trgu« je bila dinamika zelo dobra, peli so z občutkom; intonacija čista, dirigiranje temperamentno. Malo je motila izreka I. tenorja: troudna, nezamoudna. Za to so zapeli Juvančev: »Slovenska zemlja«. Kako lepo so že v izreki izražali tugo, žalost, resnost! Pri tej pesmi je bila posebno agogika dobra. Dvorana je kar odmevala

viharnega aplavza. Vičani so zapeli Kimovčev »Večerni zvon« in Tomčev »Majevo«. Zbor je zelo dobro izvežban (pozimi je priredil dva koncerta: na Viču in v Šiški). Med dirigentom in zborom še ni prave notranje vezi: pevovodja ga je šele pred kratkim prevzel od C. Kumra. Želimo, da se vzdrži zbor na svoji dosedanji višini. Na prireditve je prihitel tudi zbor iz Smihela pri Novem mestu. Zapel je Ocvirkovo »Moja pomlad« in Tomčev »Balado o Čičku«. Čeprav ni nastopil popoln zbor, je vendar pokazal lep uspeh. Pozna se mu sistematično vežbanje pod spretno roko. Zadnja je nastopila »Ljubljana« pod začasnim vodstvom Severja. Zapela je Foersterjevo »Ljubico«, Krekovo »Tam na vrtni gredi« in Devovo »Pojdem v rute«. Nekateri vstopi so bili nekoliko nesigurni, ker še ni navajena novega pevovodje. Lepo prireditve so zaključili združeni zbori pod vodstvom prof. Bajuka. Spominu Blaža Potočnika je veljala čisto ponarodela: »Ko dan se zaznava«; zatem je sledila Premrllova »Z glasnim šumom« in Vodopivčev »Večer na Adriji«. Skupno petje je bilo i ritmično i dinamično povsem ubrano in enotno. Prav iskreno je bilo zvenenje v prvi pesmi, ki ga je moški zbor prav izborno rešil v ppp. Koncert je na vse strani popolnoma uspel. Razjasnil nam je vsled slabega vremena čemerne obraze, doprinesel lep dokaz, kako naši zbori v okrilju P. Z. lepo napredujejo. M. Tome.

NOVE SKLADBE

Kraljici Svetogorski. Dvanajst Marijinih pesmi za meš. zbor uglasbil V. Vodopivec. Izšlo v Gorici v samozaložbi, prodaja se v Jugosl. knjigarni v Ljubljani in v Kat. knjigarni v Gorici. — Vodopivec je zbral 11 novih Marijinih pesmi M. Elizabete in jih odel v glasbeno odelo; ena sama (št. 5. je Volčičeva). Že samo to dejstvo, da imamo pred seboj lepe novejšje pesmi v znani pesniški dikciji naše najboljše cerkvene pesmičice, ki so vse prežete one mehke, nežne religiozne poezije, ki diha iz vseh pesmi tihe celice, že samo to dejstvo nam sili zbirko v roko. Izbranemu besedilu, globoko zajeti pesniški vsebini pa je prilagodil skladatelj zelo prožne melodije, prav tako ljubke, prav tako nežne in iskrene, kot so pesmi same. Invencija je tudi v tej zbirki bogata, dasi se mi zdi ona v evharističnih pesmih še bogatejša. Pesmi so ritmično povsem dostopne, intonačno ne pretežke, harmonično zelo prozorne, pristopne vsakomur. Zbirko prav toplo priporočamo. Ob tej priliki pa naj opozorim naše pevce na dejstvo, da žrtvuje goriški najboljši skladatelj Vodopivec za pevsko stvar vse in izdaja zbirke v samozaložbi. Kaj danes to pomeni, ve vsakdo, ki ima opraviti z založbo ali pa z založniki. Vsled tega zbirko še prav posebno priporočamo. M. B.

Alojzij Mav: Ave Jezus (11 blagoslovnih pesmi za meš. zbor in orgle).

Alojzij Mav: Vzdihi po Materi (14 Marijinih pesmi za meš. zbor in orgle).

Mav dela zelo hitro in komaj je ena zbirka zašla med časopisne oklice, je že druga naznanjena. Njegove stvari se prijetno pojo in tudi prijetno poslušajo; pri podeželskih zbiorih se bo prav kmalu udomačil. Zdi se mi pa, da mu ta naglica prav nič ne koristi, prej škoduje. V zbiorih omenjenih zbirk je opaziti neko enoličnost, ki utruja; enoličnost v arhitektonskem pogledu, enoličnost tudi v melodičnem in harmoničnem oziru, zlasti pa še pri sklepnih kadencah. Sicer se je ravno v zadnjem slučaju enoličnosti težko ubraniti, vendar manjše variante se že najdejo. V obeh zbirkah ni opaziti tudi ne sence kakega kontrapunktičnega zamisla ali vsaj delno motivičnega dela, ki daje skladbam bujno raznovrstnost in tudi skladatelja samega navaja, da logično in ekonomsko gospodari s svojimi domisleki. V interesu njegovem bi bilo, da bi se v tovrstni študij nekoliko poglobil, novejšemu toku nekoliko natančneje prisluhnil in pri njegovi precej veliki darovitosti bi mogel računati še z velikimi uspehi. Z enakimi zbirkami si bo sicer podeželske zbore prav hitro osvojil, toda sebi in razvoju slov. glas-

be pa ostal odgovora dolžan. Če izvzamemo nekaj krepkeje podčrtanih harmonij, bi ga bilo prav težko ločiti od p. Angelika; mi pa Angelika rajši poslušamo v njegovih zborih. Mava pa želimo imeti tudi takega kot so ga rodile današnje razmere v resnici modernega, v najboljšem pomenu besede.

A. Dolinar.

Anton Jobst: Šest cerkvenih pesmi. Za meš. zbor in orgle, izšle v samozaložbi. Prodaja Jugoslovanska knjigarna. Zbirka je zložena v povsem neoporečni obliki in bo srednjim in močnejšim zborom zelo dobrodošla. Priporočamo.

Ant. Dolinar: Godbene in pevske točke k Pečjakovi pravljici igrji Kraljična z mrtvim srcem so izšle v zalogi Rdečega križa mešč. šole v Trzinu. Prav mično delo, ki bo igro povsod krepko podprlo in ji znatno pomagalo do boljšega uspeha.

Dr. Francišek Kimovec: Oče naš, 12 obh. pesmi za mešani zbor z orglami. Od katerekoli strani opazujem zbirko, vedno pridem do zaključka, da je Kimovec v tej zbirki prav hotoma napravil lep poklon šibkejšim podeželskim zborom; ne manjka sicer mest, pri katerih se čuti moč novejših barv, vendar so vse težkoče nekam tako lepo zakrite, da jih na prvi pogled niti ne opaziš. Vkljub temu o kakih posebnih težkočah ni govora, morda tu in tam za orglavce, kar je popolnoma v redu, kajti orglavce vsak interval in vsak akord lahko igra, dočim je pevčev organ veliko bolj konservativen. Harmonski krog, v katerem se gibljejo skladbe, je razmeroma prav ozek: Pota vodijo večinoma v dominante, subdominante in kak krog terčne sorodnosti n. pr. (št. 8.). Toda v teh ozkih mejah pa doseže potom menjavanja med zborom in enoglasjem, med višjimi in nižjimi glasovi prav lepe učinke, ki morda na prvi pogled v partituro niso tako razvidni, na katere pa postaneš pozoren šele po večkratnih izvajanjih. D.

„Das Lied der Völker.“ Zbirko smo omenili že lansko leto. Izšle so že v 6 zvezkih nar. pesmi: ruske, škandinavske, angleške in severoamerikanske, keltske, francoske in španske. Z veseljem moremo poročati, da bomo tudi mi zastopani. Kot sporoča „Cecilijs“ je prevzel uredništvo naših (jugoslovanskih) pesmi odlični hrvatski skladatelj dr. Božidar Širola. Pozdravljamo to dejstvo v zavesti, da je izbrala usoda za to delo izmed najvrednejših najvrednejšega.

Jobst Anton: Slava sv. križu. Štiri pesmi za postni čas, za mešani zbor deloma z orglami. Zbirka obsega le štiri pesmi, vendar je za Jobsta prav dostojno spridevalo; kaže smisel za naravno razvojno črto, ki jo dviga z izrazitimi harmonskimi tvorbami, ki niso sicer vedno najbolj srečno zadete, so pa vendar znak življenja, kar je v prvi vrsti hvalevredno. V ritmičnem oziru motijo nekateri zastoji: v tretjem taktu št. 2. bi bilo želeti, da orgle nadaljujejo predstojeci če-

trtinski ritem in ravno tako tudi v petem taktu; takisto motijo tudi polovinke v prvem in drugem taktu št. 3. (orgelski del), vsled česar bi bilo dobro razčleniti jih v 2 četrtinki, da bi bil tok naravnejši. Četrta, sicer lepo zamišljena pesem, trpi nekoliko pred enakomernim ritmom (♩ ♩ ♩). Št. 3. je kot nalašč primerna za lepo prednašanje: Na 3. mah četrtega takta je treba postaviti držaj (♩), enako tudi na temu mahu sledeči dihi; kar sledi potem v ¾ taktu, je treba izvajati komaj slišno in vedno padajoče, enako odmevu.

Handbuch der Musikgeschichte. Unter Mitarbeit von Fachgenossen herausgegeben von Guido Adler. Cena: V platno vezana 52 Mark, v polusnje 65 Mark, broširana 46 Mark. Založništvo: Frankfurt A. M., Grüneburgweg 98.

Ne mislim podrobno govoriti o tem delu, poudariti hočem le nekaj dejstev. Kdor se je za tovrstna vprašanja zanimal, je ravno pri izbiri primerne knjige prišel vedno v zadrego, vse knjige so se le bolj omejevale v naštevaniu zunanjih okolnosti (življenjska data skladateljev, naštevane njihovih del i. t. d.), toda da bi iskale one notranje sile, ki so tičale na dnu raznim kulturnim dobam in jim dajale svoj poseben značaj, da bi motrile, kako so se iste časovne ideje različno oblikovale v vseh raznih umetnostnih panogah — take glasbeno-zgodovinske je manjkalo. Med prvimi, ki so v tem smislu začeli obdelovati in kopati, je bil prof. Riemann, ki je v svojih knjigah »Handbuch der Musikgeschichte« začel prav jasno in odločno v tej smeri tirati pot. Na vseh večjih univerzah se je pričel celoten glasbeno-zgodovinski poduk ravno od te strani posebno gojiti in treba je bilo prav veliko podrobnega dela, da so se mogli pokazati prvi sadovi in uspehi. Pokazalo se je tudi, da eden ne zmore vsega, da je treba delo deliti, če se hoče priti do trajnih uspehov. Na iniciativo dunajskega profesorja in ravnatelja glasbeno-zgodovinskega zavoda Adlerja je stopilo skupaj 32 strokovnjakov različnih narodnosti, ki so si delo razdelili, končnoveljavno redakcijo je pa izvršil prof. Adler sam, da nosi delo vkljub temu znak enotnosti. Da imenujem le nekaj imen: Koral, obravnava dr. Peter Wagner iz Freiburga, ki je v tem vprašanju dandanes gotovo prva avtoriteta; razvoj katoliške cerkvene glasbe riše dunajski prof. Alfred Orel. Prof. dr. Friderik Ludwig Göttingen opisuje začetek in daljni razvoj večglasja (polfonije), v katerem vprašanju on danes prvači; instrumentalno glasbo obdela izčrpno dr. Fischer (Andrej), oratorij dr. Schnoor (Berlin) i. t. d. — Knjiga je takole razdeljena: Uvodoma piše dr. Lach (Dunaj) o glasbi primitivnih narodov in dr. Abert (Berlin) o glasbi Grkov. Glasba vzhodnih

¹ Glej Bajuk: Nekaj pevskega imenstva. Pevec VI., št. 1-2.

narodov se deli v 3 dobe: Prva doba (erste Stilperiode) do 10. stol., druga doba (zweite Stilperiode) do konca 16. stol., tretja doba (dritte Stilperiode) do začetka 20. stoletja (1880). K razpravi o novejši (moderni) glasbi so pritegnjeni vsi evropski narodi (izmed Slovanov Rusi, Poljaki, Čehoslovaki). Le o

glasbi južnih Slovanov knjiga molči, kar celotni knjigi škoduje. Upajmo, da se to popravi v drugi izdaji. Oblika knjige je prav lepa, tisk izredno fin, vsled tega tudi cena razmeroma visoka. Knjiga je pisana strogo znanstveno, tako da jo je treba polagoma študirati.
A. Dolinar.

IZ GLASBENIH LISTOV

»Cerkveni Glasbenik« štev. 5./6. Prvi članek je posvečen št. Ant. Foersterju, ustanovitelju lista samega, org. šole in velikemu reformatorju slov. glasbe sploh in še posebej cerkvene. Temu sledi kratek nekrolog št. p. Otokarju Alešu. Urednik je končal Premišljevanje o naši cerkv. glasbi. Važen je sestavek (Svetelov) o cerkvenem ljudskem petju, ki pride v njem pisatelj do pravičnega zaključka: Nar. petje je bilo, je in bo dvo- in troglasno (v harmoniji), zato so za tako petje primerne le one pesmi, ki prenesejo preprosto harmonijo, ki jo po naravnem čutu ljudstvo samo zadene. Za tem sledi sklep učnega načrta orglarske šole v Ljubljani. Med dopisi opozarja nekdo organiste v mariborski škofiji na potrebo pevskega tečajev v mariborski škofiji po vzoru naših pevskega tečajev. Priponimo, da spada v delokrog P. Z. tudi marib. oblast (škof.) in da bo P. Z. o prvi priliki podpirala enake težnje tamkaj. Po ustnem zatrdilu je za marib. škofijo v načrtu večdnevni tečaj o počitnicah v Mariboru. Vsekako pa je razveseljivo zanimanje s strani organistov, ki žele izobrazbe in izpopolnitve svojega strokovnega znanja.

»Cecilija« štev. 3. Hrvatski glasbeni zavod v Zagrebu bo obhajal 1. 1927. stoletnico svoje ustanovitve. V tej številki je priobčil dr. Ant. Goglia velezanimiv članek o podrobnih zgodovini glasb. zavoda. Pisatelj prav po letih razvrščeno natanko opisuje razvoj zavoda. Ta spis osvetljuje z marsikaterim žarkom tedanje pevske razmere na Hrvaškem sploh. —

Prav toplo je pisan J. Barletov članek, posvečen spominu št. Ant. Foersterja, v katerem našteva več pesmi, ki jih je zložil Foerster na hrvaške besede. Nekaj jih je tudi pri nas znanih iz pesmarice Gl. Matice. Pisec pravi, da smemo Slovenci s svojo cerkv. glasbeno literaturo ponosno stopiti pred svetski forum, kar je vse zasluga Foersterjeva, ki je položil temelj lepemu cerkv. petju že l. 1883. s »Cecilijo«. V spisu je tudi njegova slika iz prejšnje dobe. Med raznimi vestmi je toplo priporočilo »Pevca« in poročilo o petletnici Pevske Zveze.

»Naš čolnič« štev. 5. Tone Sever je priobčil kratek življenjepis št. Ant. Foersterja, v katerem zlasti omenja začetek Foersterjevega dela na polju cerkv. petja, ko je začel pometati s kora staro šaro, ki ni bila le nevredna službe božje in svetega kraja, temveč je bila tudi umetniško povsem zanič. Tu je bil Foerster genialni reformator.

»Tamburaš« št. 2. in 3. — Tiha noč. Valček po motivih opere Hoffmanove pripovedke, za tambur. zbor priredil M. B. V književni prilogi je nadaljevanje članka »O sestavi tamburaških zborov« (Bajuk), opis tamburice, dalje praktična navodila za pravo mesto kobilice in poročilo o nastopu tamburaških zborov pri prireditvi pevskega kamniškega okrožja. V 4. in 5. številki priobčuje E. Adamič kratek spomin na svoje prvo kapelnštvo pri tambur. zboru »Zvezda« (slika). Sledi Bajukov članek o ugaševanju tamburice. Za tem je kratek opis čelobrača (čeloviča), ki naj premosti zev med berdetom in primaši. Uredništvo je razpisalo pet nagrad a 500, 300, 200, 120 in 60 Din. Glasb. priloga obsega 4 kor. narodne pesmi v prireditvi E. Adamiča in znano koračnico »Triglavl«, ki jo je priredil po orkestr. partituri Bajuk. Ti komadi bodo našim zborom zelo dobro došli, saj so vedno kričali po primerljivih slov. partiturah, ker so bili tujih vendar že presiti. Toplo priporočamo »Tamburaša« vsem tamburašem.

»Jugosl. muzičar« št. 4. Organisti, posebno s Štajerske, so se naslonili na »Muzičarja«, ki jim odpira na stečaj predale v stanovskih zadevah. Guček (Št. Benedikt v Sl. Gor.) utemeljuje (ponovno) zvezo z »Muzičarjem« in vstop organistov v »Savez muzičarjev«. Slatinski pa dokazuje, da je težko, skoro nemogoče zahtevati od organista še dovršene rokodelstva, ker mu čas ne dopušča, da bi dovršil oboje. Je nekaj zdravega na tem. Žal je gmotno vprašanje organistov tako težko rešiti, ker ga ni mogoče rešiti za enkrat za vse okoliščine enako. Prav pa je, da se na tej zadevi dela in nič ne popusti.

»Zbori« štev. 3. Vsebina: Železnik: Vzdihi in Kmetova molitev, moški zbor. Literarna priloga obsega: Svetel: A capella — ali ne? V članku svetuje skladatelj, naj podpro daljše vokalne skladbe s klavirsko spremljavo. P. Kozina: Izgovorjava (boljše — izreka, op. ur.) sogl. »lc. E. Adamič stavi predlog, naj se plača skladateljem dolžni davek od petih pesmi. Sledi več poročil in ocen. — Št. 4: Iv. Ocvirk: Serenada; Železnik: Nedolžnost; Vodopivec: Po slovesu; Adamič: Ave Maria, O kam, Gospod, gre tvoja pot? in Gospod usmili se. Vse za ženski zbor. K tem zborom bi pripomnili skladatelj sledede: Ženski zbor v štiriglasnem stavku niti daleko ne dosega moškega zbora. Glasovi imajo premalo obsega in premalo

razločka v barvi, da bi mogli paralizirati moške. Tudi praktično je težko dobiti tako močne ženske zборе, ki bi jih mogli deliti v štiriglasne zборе. Odrečejo posebno alti (v nižini). Najlepši in najhvaležnejši za petje so

pač dvoglasni, opri event. s klavirjem, ali pa troglasni ženski zbori. Naj bi to skladatelj stvari v prid in pevcem na ljubo upoštevali, ker je škoda pesmi, ki potem obleže. »Zbori« se lepo razvijajo. Priporočamo.

RAZNE VESTI

Pevska zveza se je udeležila pogreba svojega častnega člana † Ant. Foersterja po zastopstvu in mu položila na grob lep venec s trakom. Od našega najženjalnejšega skladatelja se je poslovil ob grobu zastopnik Ant. Sever.

17. in 18. aprila se je vršil v Zagrebu kongres del. pevskih društev v Jugoslaviji. Ustanovili so Zvezo del. pevskih društev. Tako imamo sedaj že tretjo zvezo pevskih zborov.

Srečko Kumar, ki je bil svojčas pravi apostol pevske umetnosti na Goriškem in je v zadnjih dveh letih tako uspešno vodil zbor Gl. Matice in v tekočem letu tudi zbor slov. učiteljstva v Trstu in Ljubljani, je nastavljen za prof. glasbe na glasb. akademiji v Zagrebu in je prevzel vodstvo pevskega društva »Kolo«.

† P. O. Aleš. V Novem mestu je umrl 26. marca t. l. p. O. Aleš, ki je bil 17 let učitelj petja na ljudski šoli, dve in pol leti

na gimnaziji, celih 15 let pa je bil tudi pevodja rokod. pomočnikov. Naši dolenski metropoli in daleč okrog je bil posebno znan njegov polni bariton.

Naš sodruđnik Ivan Ocvirjk je dobil pri tekmi novih skladb, ki jo je razpisalo hrv. pevsko društvo »Zora« v Karlovcu tretjo nagrado. Iskreno častitamo.

Zveza hrvatskih pevskih društev v Zagrebu je sklenila zidati v Zagrebu »Hrv. pevski dom«. Potrebni denar (5.000.000 Din) nameravajo zbrati po pevcih včlanjenih društev! Ali bi smeli pri nas na to misliti?

Koncert Pevskega zbora slovenskega učiteljstva. Omenjeni zbor je odpel v dneh 10 in 11. aprila 1926 svoja prva dva koncerta, ki sta prav lepo uspela in pokazala velike zmožnosti članov. Nedeljski koncert je bil namenjen zlasti podeželskim udeležencem, ki so v resnici skoro popolnoma napolnili dvorano. Od tega zbora smemo pričakovati za našo pevsko umetnost lepih uspehov.

Udeleženci pevskega tečaja v Kranju.

Založnik: Pevska zveza (Blaž Pcznič) v Ljubljani. — Urednik: Marko Bajuk, prof. v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.